

PROTOKOL SEXUALITY

(o vztazích a sexualitě v DS Kopretina)

V sociální službě denní stacionář Kopretina plně uznáváme, že:

"Sexualita je nedílnou součástí každé lidské bytosti. Její plný vývoj závisí na uspokojování základních lidských potřeb jako jsou: touha po kontaktu, intimitě, emočním vyjádření rozkoše, něhy a lásky. Sexualita se skládá z interakcí mezi jedincem a sociálními strukturami. Plný rozvoj sexuality je nezbytný pro individuální, interpersonální i sociální blaho." (Deklarace sexuálních práv podle World association of Sexuology z roku 1999).

S odkazem na Listinu základních lidských práv a svobod pak ctíme, že:

„Lidé jsou svobodní a rovni v důstojnosti i v právech. Základní práva a svobody jsou nezadatelné, nezcizitelné, nepromlčitelné a nezrušitelné.“

Ve spojení se sexualitou respektujeme tato lidská práva:

1. Právo na sexuální svobodu
2. Právo na sexuální autonomii a bezpečnost tělesné sexuality
3. Právo na sexuální soukromí
4. Právo na sexuální rovnost
5. Právo na sexuální rozkoš
6. Právo svobodně se sexuálně sdružovat
7. Právo na sexuální zdravotní péči

Protokol sexuality je souhrnem našich postojů, zásad a pravidel, kompetencí, odpovědností, pokynů a norem v oblasti sexuality a vztahů v sociální službě denní stacionář Kopretina.

Zastáváme následující hodnoty:

- Všechny úrovně prožívání sexuality jsou rovnocenné
- Všechny druhy sexuality jsou stejně hodnotné (homosexualita ani jiná forma sexuality není vnímána negativně)
- Záleží na uživateli, případně na jeho partnerovi, jakou roli bude v jeho/jejich životě hrát sexualita a jakou formu vztahu si zvolí
- Cílem sexuality osob s mentálním postižením není plození dětí (z důvodů chybějící reálné představy a dovednosti péče o dítě a jeho výchovy)

Denní stacionář je ambulantní službou a nemá být místem pro uspokojování sexuálních potřeb. Tyto primárně patří do soukromí domova (domácnosti klienta nebo zařízení, v němž žije). Jelikož našimi klienty jsou osoby s těžkým mentálním handicapem a během pobytu u nás se mohou přirozeně projevat i sexuálně nežádoucím způsobem či navazovat vzájemně vztahy mezi sebou, tomuto tématu se nebráníme. Naopak vnímáme, že podpora klienta v oblasti uvědomění si vlastního těla a fyzických potřeb, stejně jako povědomí o hranicích a společenských normách, nám v péči o naše klienty patří (koresponduje s našimi cíli a posláním).

S plným vědomím a respektem k tomu, že jako osobnosti máme legitimně každý svůj osobitý postoj a názor na intimitu, sexualitu, preference, míru tolerance, aj, které jsme získali výchovou a skrze vlastní

životní zkušenosti, jsme a budeme v tomto ohledu nejednotní. Avšak následující pravidla jsou ta, na kterých jsme se jako tým shodli, která určují směr a cíl naší podpory klientům a nastavují také její limity.

Všichni bez rozdílu, se řídíme PRAVIDLY:

1. „SVOBODNĚ“ - mít sexuální život je právem každého člověka, tolerujeme partnerství bez rozdílu pohlaví
2. „ODSUD AŽ POTUD“ - přípustné jsou u nás pouze vybrané formy kontaktů (ne všechny) za podmínky, že klientům (oběma) nepůsobí psychickou ani fyzickou újmu a jsou založeny na souhlasu, dobrovolnosti a rovnocennosti a dále pouze po dobu úměrnou v poměru k celkové denní době poskytování služby (nelze, aby klient trávil větší část doby určené k poskytování služby sebeukájením a aktivitami, které primárně do denního stacionáře nepatří)
3. „STOP“ - formy kontaktů, které v DS přípustné nejsou si klienti mohou realizovat ve svém soukromí (ve své domácnosti) mimo DS, tyto nebudou v DS tolerovány ani podporovány
4. „INDIVIDUÁLNĚ“ – při řešení otázek sexuality garantujeme každému klientovi ochranu soukromí a citlivých informací, u každého klienta provádíme mapování sexuálních projevů a preferencí včetně míry edukace. Ke každému případu přistupujeme individuálně s ohledem na klientovu schopnost sebereflexe (porozumět a rozpoznat nevhodnost svého chování) a sebekontroly. Stejný postoj zastáváme i při hledání a nastavení možných intervencí k řešení problémového chování
5. „BEZPEČNĚ“- nepodporujeme rodičovství osob s mentálním handicapem, svým působením chceme pomoci předcházet obtížím, nemocím, zneužívání
6. „SROZUMITELNĚ“ - klienti mají právo na informace o sexualitě ve formě, která je pro ně srozumitelná, využíváme názorné pomůcky
7. „CÍLENĚ“ – edukujeme všechny klienty, u kterých se objevuje sexuální chování v nežádoucí podobě, dále pak ty, kteří o něj projeví zájem a vyjádří s ním souhlas. Rozsah edukace a témata volíme dle rozumových schopností a potřeb konkrétních klientů (needukujeme více, než klient potřebuje pro zvládnutí svých potřeb a přání), v případě zakázky klienta, která přesahuje naše možnosti, klientovi doporučíme odbornou pomoc
8. „KVALIFIKOVANĚ“ – ve službě máme pověřené 2 pracovníky pro oblast vztahů a sexuality (tzv. sexuální důvěrníci), tito zajišťují osvětu a edukaci klientům i kolegům, navrhují prevenci případných problémů a v dané problematice se kontinuálně vzdělávají.
9. „NEOHROŽENĚ“- výskyt situací tělesného, psychického nebo sexuálního zneužití jsou povinni sledovat a nahlásit všichni pracovníci DS bez rozdílu. Edukací u klientů cílíme na to, aby se sami uměli sexuálnímu násilí bránit a dokázali na něj reagovat a své okolí upozornit.
10. „TRANSPARENTNĚ“ – sexuální protokol je veřejně přístupným dokumentem, kterým dáváme najevo svůj postoj k tématu sexuality osob, jimž poskytujeme sociální službu. Pečující/opatrovníci našich klientů jsou s protokolem seznámeni, mohou se do procesu sexuální edukace dle vlastních možností zapojit (pokud s tím klient souhlasí)

Platnost Protokolu sexuality od 1. 8. 2025, toto je zkrácená verze protokolu.

Zpracoval: Bc.Kurečková Marie, Dis. (vedoucí DS)

Schválil: ředitel SSSmK